

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ ม. 3

เล่ม 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง

อรุณี ลิ้มศิริ กศ.บ., กศ.ม.

สุดารัตน์ อุ่นเมือง วท.บ., วท.ม.

สกุณา หนูแก้ว วท.บ.

ผู้ตรวจ

ดร.มณฑกาญจน์ ทองใย กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด.

ศศิภาณุจณ์ ธิบรวมทรัพย์ วท.บ., กศ.ม.

อุทัยวรรณ พึ่งเงิน กศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

พริ้มภา สหะศักดิ์มนตรี ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช **สำราญราษฎร์**

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

อรุณี ลิ้มศิริ สุดาร์ตน์ อุ้นเมือง สกุนา หนูแก้ว

ผู้ตรวจ

ดร.มณฑาญจน์ ทองใย ศศิกาญจน์ ธิบรวมทรัพย์ อุทัยวรรณ พึ่งเงิน

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ พีรภัฏา สหะศักดิ์มนตร์

ISBN 978-974-18-7605-1

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรจชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

ปีที่พิมพ์ 2562

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 5,000 เล่ม

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2 เล่มนี้ จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีสมรรถนะสำคัญด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทำประโยชน์ให้สังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2 เล่มนี้ ยึดแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของการงานอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการความคิดรวบยอดที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Active Learning) และเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) เน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) และเน้นทักษะที่สร้างเสริมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนซึ่งเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

การจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2 เล่มนี้ คณะผู้จัดทำ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งด้านวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สาระการเรียนรู้แกนกลาง แนวทางการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แล้วจึงนำองค์ความรู้ที่ได้มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยตัวชี้วัดชั้นปี ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้ ประโยชน์จากการเรียน ลองคิด ลองตอบ เนื้อหาสาระเรื่องต่าง ๆ สาระน่ารู้ แหล่งค้นข้อมูล ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหา กิจกรรมเสนอแนะ โครงการ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และคำถามทบทวน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทน และเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2 เล่มนี้ จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะพื้นฐานในการทำงาน การจัดการ การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม. 3 เล่ม 2 เล่มนี้ ได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. **ตัวชี้วัดชั้นปี** เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนแต่ละชั้นปี ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เช่น ง 1.1 ม. 3/1 (รหัสแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้ ง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 1.1 คือ สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐานการเรียนรู้ข้อที่ 1 ม. 3/1 คือ ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อที่ 1)

2. **ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้** เป็นผังที่แสดงขอบข่ายเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยมีชื่อหน่วยการเรียนรู้และหัวข้อหลักของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

3. **ประโยชน์จากการเรียน** คือ ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเขียนไว้เป็นประเด็นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้และทักษะจากการเรียนไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

4. **ลองคิด ลองตอบ** เป็นคำถามหรือสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยและสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

5. **เนื้อหา** ตรงตามสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง โดยแบ่งเนื้อหาเป็นช่วง ๆ แล้วแทรกกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่พอเหมาะกับการเรียน รวมทั้งมีการนำเสนอด้วยภาพ แผนภูมิ และแผนที่ความคิด เพื่อเป็นสื่อให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอด และเกิดความเข้าใจที่คงทน

6. **สาระน่ารู้** เป็นความรู้เสริมหรือเกร็ดความรู้เพื่อเพิ่มพูนให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ

7. **แหล่งค้นข้อมูล** เป็นแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ สถานที่ บุคคล เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนเพิ่มเติม

8. **ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหา** เป็นการสรุปความรู้หลังจากจบเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งนำเสนอเป็นผังมโนทัศน์ (Concept Map) เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้

9. **กิจกรรมเสนอแนะ** เป็นกิจกรรมบูรณาการทักษะที่รวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม

10. **โครงงาน** เป็นการเสนอแนะหัวข้อโครงงานและแนวทางการปฏิบัติโครงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหน่วยการเรียนรู้ นั้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

11. **การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน** เป็นกิจกรรมที่เสนอแนะให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะในการประยุกต์ความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน

12. **คำถามทบทวน** เป็นคำถามเพื่อทบทวนความรู้และความเข้าใจเนื้อหาของนักเรียน

13. **บรรณานุกรม** เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ค้นคว้าอ้างอิงประกอบการเขียน

14. **อภิธานศัพท์** เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา มาอธิบาย และจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อสะดวกในการค้นคว้า

สารบัญ

คำนำ.....	๓
คำชี้แจง	๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ธุรกิจเบื้องต้น 1

ตัวชี้วัดชั้นปี	1
ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้.....	1
ประโยชน์จากการเรียน.....	1
ลองคิด ลองตอบ	1
รู้จักธุรกิจ.....	2
จุดมุ่งหมายของธุรกิจ	2
ประโยชน์ของธุรกิจ	3
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	4
ประเภทและรูปแบบของธุรกิจ	4
ประเภทของธุรกิจ	4
รูปแบบของธุรกิจ	5
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	9
ทักษะการจัดการธุรกิจ.....	9
ทักษะการจัดการด้านระบบงาน.....	11
ทักษะการจัดการด้านระบบคน	13
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	15
กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ	15
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	16
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	17
กิจกรรมเสนอแนะ	18
โครงงาน	18
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	19
คำถามทบทวน	19

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การจัดการธุรกิจการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์..... 20

ตัวชี้วัดชั้นปี	20
ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้.....	20
ประโยชน์จากการเรียน.....	20
ลองคิด ลองตอบ	20

งานอาชีพการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	21
ลักษณะงานอาชีพการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	21
บุคลากรในการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	22
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	23
วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	24
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	25
หลักการและวิธีการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	25
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	27
การจัดการธุรกิจการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	28
การจัดทำแผนธุรกิจการทำเฟอร์นิเจอร์แบบน็อกดาวน์.....	29
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	34
การจัดการด้านเงินทุนและสถานที่.....	34
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	36
การจัดการด้านการผลิต.....	36
การจัดการด้านการตลาด.....	38
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	39
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	40
กิจกรรมเสนอแนะ	41
โครงงาน	41
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	42
คำถามทบทวน	42
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการธุรกิจขายพันธุ์พืช.....	43
ตัวชี้วัดชั้นปี	43
ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้.....	43
ประโยชน์จากการเรียน.....	43
ลองคิด ลองตอบ	43
งานอาชีพขายพันธุ์พืช	44
ลักษณะงานอาชีพขายพันธุ์พืช	44
บุคลากรในการปฏิบัติงานขายพันธุ์พืช	45
วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการขายพันธุ์พืช	45
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	46
เทคนิควิธีการขายพันธุ์พืช.....	46

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	50
การจัดการธุรกิจขายพันธุ์พืช.....	51
การจัดทำแผนธุรกิจขายพันธุ์พืช	53
การจัดการด้านเงินทุนและสถานที่.....	57
การจัดการด้านการผลิต.....	58
การจัดการด้านการตลาด	59
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	62
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	63
กิจกรรมเสนอแนะ	64
โครงงาน	64
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	65
คำถามทบทวน.....	65
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สร้างสรรค์งานผ้า.....	66
ตัวชี้วัดชั้นปี	66
ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้	66
ประโยชน์จากการเรียน.....	66
ลองคิด ลองตอบ	66
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการตัดเย็บ	67
การเลือกผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บ	67
อุปกรณ์การตัดเย็บ	68
ขั้นตอนการตัดเย็บเสื้อผ้า.....	70
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	74
การตัดเย็บเสื้อผ้าอย่างง่าย	74
เสื้อเด็กอ่อน	74
กระโปรงจีบรูปด	77
กางเกงขาสั้น	79
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	81
การตัดเย็บของใช้ที่ทำจากผ้า	81
ปลอกหมอน.....	81
ที่จับของร่อน.....	83
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	85

ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	86
กิจกรรมเสนอแนะ	87
โครงงาน	87
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	88
คำถามทบทวน	88

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เส้นทางสู่อาชีพ 89

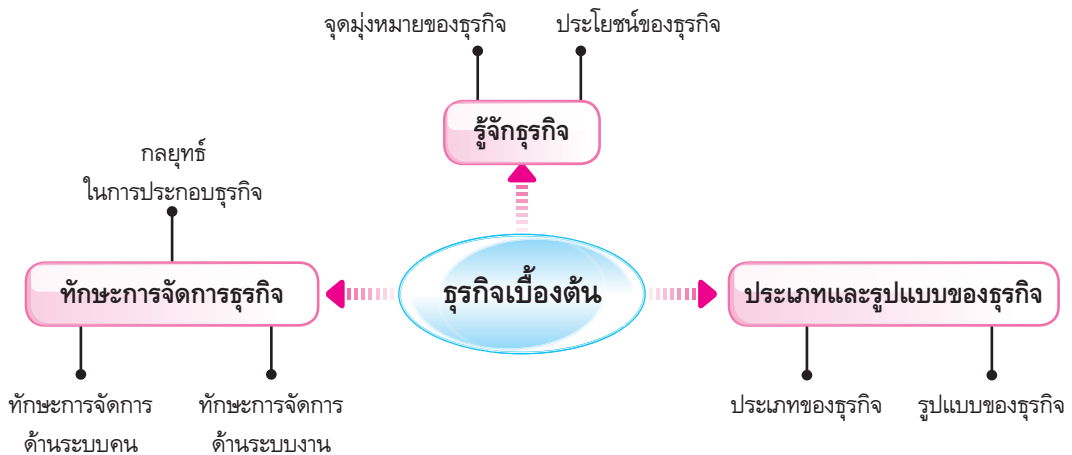
ตัวชี้วัดชั้นปี	89
ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้.....	89
ประโยชน์จากการเรียน.....	89
ลองคิด ลองตอบ	89
แนวทางเข้าสู่อาชีพ	90
คุณสมบัติที่จำเป็นในการทำงานอาชีพ	90
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	100
ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	100
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	104
การประเมินทางเลือกอาชีพ	104
แนวทางการประเมินทางเลือกอาชีพ.....	104
รูปแบบการประเมินทางเลือกอาชีพ	105
เกณฑ์การประเมินทางเลือกอาชีพ	106
กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้.....	111
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	112
กิจกรรมเสนอแนะ	113
โครงงาน	113
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	114
คำถามทบทวน	114
บรรณานุกรม	115
อภิธานศัพท์	117

ธุรกิจเบื้องต้น

ตัวชี้วัดชั้นปี

1. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (ง 1.1 ม. 3/1)
2. ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม (ง 1.1 ม. 3/2)
3. อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม (ง 1.1 ม. 3/3)

ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้

ประโยชน์จากการเรียน

1. เข้าใจความหมาย จุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของธุรกิจ
2. แยกประเภทและรูปแบบของธุรกิจได้
3. อธิบายทักษะที่จำเป็นในการจัดการธุรกิจได้

ลองคิด ลองตอบ

1. ธุรกิจมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างไร
2. ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจควรมีคุณสมบัติด้านใดบ้าง

ธุรกิจเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหากำไรจากการประกอบธุรกิจนั้น ๆ ในขณะเดียวกันธุรกิจก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม พนักงาน **ผู้ถือหุ้น** และประเทศชาติ

รู้จักธุรกิจ

ธุรกิจ (Business) หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ดำเนินงานเกี่ยวพันกับกระบวนการผลิต การจำหน่าย และการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยกลุ่มบุคคลมีการกระทำร่วมกัน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ รายได้หรือกำไรเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนด้วย**สินทรัพย์**และแรงงานในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งการกระทำหรือกิจกรรมดังกล่าวอาจจะเสี่ยงต่อการขาดทุนด้วยเช่นกัน

จุดมุ่งหมายของธุรกิจ

ผู้ประกอบการมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. **กำไร (Profit)** จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจ คือ กำไร ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนด้วยสินทรัพย์ แรงงาน และความรู้ความสามารถ กำไรเป็นสิ่งที่จูงใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หากธุรกิจไม่มีกำไรก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น กำไรจึงเป็นตัวบ่งชี้ว่าธุรกิจนั้นจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่

2. **ความอยู่รอด (Survival)** เมื่อผู้ประกอบการตัดสินใจดำเนินธุรกิจแล้วย่อมต้องการให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ และกิจการสามารถดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่ผลิตสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภค

3. **ความเจริญเติบโต (Growth)** การดำเนินธุรกิจเมื่อมีความอยู่รอดแล้ว ผู้ประกอบการย่อมต้องการความเจริญเติบโต มีการขยายขนาดของกิจการ มีสาขาเครือข่าย ยอดการผลิตหรือยอดขายมีปริมาณเพิ่มขึ้น มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก ตลอดจนมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้น เช่น บริษัท ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท สรรพสินค้าเซ็นทรัล จำกัด บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

แมคโดนัลด์เป็นร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด
ที่มีสาขาอยู่ในหลายประเทศ

4. **ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibilities)** ผู้ประกอบการที่ดีจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้บริโภคให้ดีขึ้น มีความยุติธรรมกับทุกคนในสังคม ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ขัดต่อศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม เช่น ไม่ผลิตหรือค้าขายสิ่งเสพติดผิดกฎหมาย ไม่ปลอมปนสินค้า ไม่ใช้แรงงานเด็ก ไม่ปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ประโยชน์ของธุรกิจ

ธุรกิจมีประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ ดังนี้

1. **ผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์** เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการสินค้าหรือบริการที่มีความแตกต่างกัน ทั้งความต้องการสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย รวมถึงความต้องการสินค้าหรือบริการที่อำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต เช่น รถยนต์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ ซึ่งสินค้าหรือบริการเหล่านี้องค์กรธุรกิจและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการผลิตหรือจัดมาบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น การผลิตสินค้าประเภทโทรศัพท์เคลื่อนที่ (มือถือ) ที่นอกจากจะใช้ติดต่อสื่อสารแล้วยังสามารถถ่ายรูป ถ่ายวิดีโอ เล่นเกม เพื่อให้ความบันเทิงที่หลากหลายได้ด้วย

สินค้าที่ผลิตจะต้องสามารถตอบสนอง
ความต้องการของผู้บริโภคได้

2. **กระจายสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค** เมื่อองค์กรธุรกิจผลิตสินค้าหรือบริการแล้ว ย่อมต้องการที่จะจำหน่ายสินค้าหรือบริการเหล่านี้ไปสู่ผู้บริโภคที่มีอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้บริโภคได้เลือกใช้สินค้าตามความต้องการของตนเอง เช่น ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้รายใหญ่ของโลก เมื่อผู้บริโภคต่างประเทศมีความต้องการสินค้าประเภทนี้ รัฐบาลไทยก็ต้องเร่งดำเนินการเกี่ยวกับการส่งออกกล้วยไม้ไปจำหน่ายในประเทศต่าง ๆ โดยที่ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องเดินทางมาซื้อที่ประเทศไทย เป็นต้น

3. **ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ในท้องถิ่น** กิจกรรมทางธุรกิจทั้งกระบวนการผลิต การขนส่ง การจัดจำหน่าย และการบริการ ล้วนต้องใช้แรงงานในการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการจ้างงาน ก่อให้เกิดรายได้ ช่วยลดปัญหาการว่างงานและปัญหาทางสังคม เช่น การประกอบธุรกิจร้านอาหาร ผู้ประกอบการจะต้องจ้างแรงงาน เช่น พ่อครัว แม่ครัว พนักงานเสิร์ฟ พนักงานล้างจาน พนักงานทำความสะอาดร้าน ซึ่งพนักงานจะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายได้เพื่อนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

4. **เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ** การดำเนินการทางธุรกิจเป็นกิจกรรมที่ผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผู้ผลิตจึงต้องปรับปรุงหรือพัฒนาสินค้าหรือบริการอยู่ตลอดเวลา โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วย เช่น การใช้เครื่องจักรที่สามารถผลิตสินค้าได้ปริมาณมากขึ้นในเวลาเท่าเดิม การใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อขายสินค้า เป็นต้น

5. **สร้างรายได้ให้กับรัฐ** การประกอบธุรกิจหากมีการขยายตัวทางธุรกิจมากเท่าไรก็จะมีภาระงานทำให้ประชาชนเกิดรายได้ เพื่อที่จะนำเงินไปซื้อสินค้าหรือบริการได้มากขึ้น ส่วนรัฐก็มีรายได้จากการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ และภาษีเงินได้นิติบุคคลจากสถานประกอบการ ซึ่งเงินภาษีที่เก็บได้รัฐจะนำไปพัฒนาประเทศหรือปรับปรุงสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม เป็นต้น โดยการพัฒนาสิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้นักธุรกิจทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับรัฐอีกทางหนึ่ง

6. **ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ** หากการประกอบธุรกิจใดสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในต่างประเทศถ้ามีการส่งออกสินค้าปริมาณมากก็จะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น เช่น ประเทศไทยส่งสินค้าเกษตรเป็นสินค้าออกรายใหญ่ของโลก สินค้าเกษตรจึงเป็นสินค้าที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ส่วนรายได้ที่ได้จากการเก็บภาษีรัฐก็จะนำไปพัฒนาหรือส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของธุรกิจ แล้วสรุปผล
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประโยชน์ของธุรกิจจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ประเภทและรูปแบบของธุรกิจ

การเรียนรู้เกี่ยวกับประเภทและรูปแบบของธุรกิจจะช่วยให้ผู้ที่เริ่มทำธุรกิจสามารถเลือกประเภทและรูปแบบของธุรกิจได้เหมาะสมกับกิจการของตนเองมากยิ่งขึ้น

ประเภทของธุรกิจ

ธุรกิจจำแนกตามลักษณะของการดำเนินการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. **ธุรกิจการอุตสาหกรรม** เป็นธุรกิจที่ดำเนินการโดยนำวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตมาผ่านกระบวนการผลิตเพื่อแปรสภาพเป็นสินค้าชนิดต่าง ๆ ลักษณะการประกอบธุรกิจประเภทนี้มีทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม การผลิตสินค้าจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะใช้เครื่องจักรหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้เงินลงทุนจำนวนหลายร้อยล้านบาท เช่น

อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน อุตสาหกรรมด้านการเกษตร อุตสาหกรรมด้านการก่อสร้าง ส่วนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการผลิตสินค้าในโรงงานขนาดเล็กหรือใช้แรงงานภายในครอบครัว ซึ่งมักจะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ เช่น การจักสาน การทอผ้าพื้นเมือง การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำร่มกระดาษสา มาใช้ในการผลิตสินค้าต่าง ๆ มากกว่าอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2. ธุรกิจการพาณิชย์กรรม เป็นธุรกิจที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตลาด โดยกระจายสินค้าจากแหล่งผลิต (อุตสาหกรรมการผลิต) ไปสู่ผู้บริโภคอย่างทั่วถึงทุกท้องที่ ทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าชนิดต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ ธุรกิจการพาณิชย์กรรมมีทั้งลักษณะที่เป็นการค้าส่งและการค้าปลีก เช่น ร้านสะดวกซื้อ ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

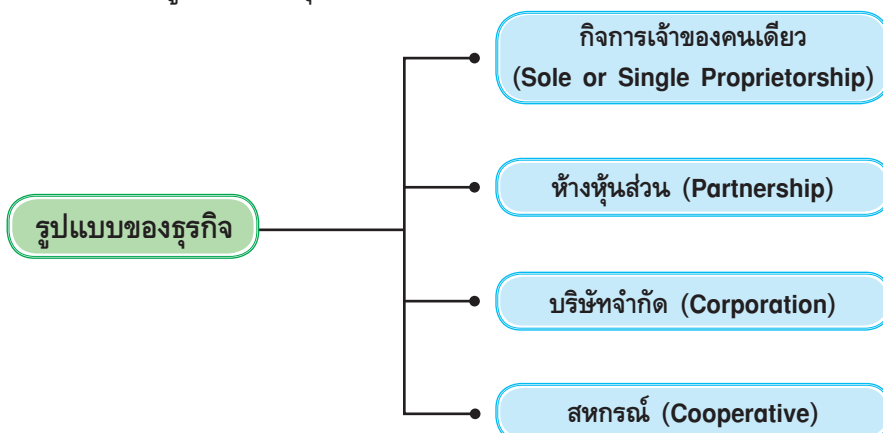
3. ธุรกิจการบริการ เป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เช่น ความสะอาด สบาย ความปลอดภัย ความบันเทิง โดยคิดค่าบริการเป็นค่าตอบแทน ซึ่งธุรกิจประเภทนี้จะต้องอาศัยแรงงานและความสามารถเฉพาะบุคคลของบุคลากรในสถานประกอบการนั้น ๆ เป็นสำคัญ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว การโรงแรม การคมนาคมและขนส่ง โรงพยาบาล ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า คลินิกรักษาโรค เป็นต้น

ธุรกิจการท่องเที่ยวจัดเป็นธุรกิจการบริการที่นำเงินเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก

รูปแบบของธุรกิจ

การประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีอยู่หลายลักษณะทั้งธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจขนาดกลาง และธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จึงมีการกำหนดรูปแบบของธุรกิจ ดังนี้

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Sole or Single Proprietorship) เป็นการประกอบธุรกิจที่บุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการ และบริหารจัดการธุรกิจทุกอย่างด้วยตนเอง การประกอบธุรกิจในรูปแบบนี้จะใช้ต้นทุนต่ำ มีวิธีการดำเนินงานที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก การบริหารจัดการต่าง ๆ มีความคล่องตัวสูง และเป็นธุรกิจที่สามารถพบเห็นในชีวิตประจำวันมากที่สุด เช่น หาบเร่ แผงลอย ร้านขายของชำ ร้านเสริมสวย ร้านขายเสื้อผ้า เป็นต้น

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของกิจการเจ้าของคนเดียว

ข้อดี	ข้อเสีย
1. เจ้าของกิจการมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารหรือดำเนินการต่าง ๆ ได้เต็มที่	1. อัตราความล้มเหลวมีสูง เนื่องจากเป็นกิจการที่การบริหารขึ้นอยู่กับเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว หากเจ้าของกิจการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารก็จะทำให้ธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ
2. การจัดตั้งและการเลิกกิจการสามารถทำได้ง่ายและสะดวก สามารถรักษาความลับของกิจการได้ดี เพราะไม่มีข้อบังคับทางกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่น	2. การจัดหาเงินทุนในการขยายกิจการค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีอัตราความล้มเหลวสูง ขาดความน่าเชื่อถือ และไม่สามารถขายหุ้นได้
3. ได้รับรายได้หรือกำไรในการประกอบการเพียงคนเดียว	3. ต้องรับผิดชอบหนี้สินไม่จำกัด เนื่องจากกฎหมายถือว่าเจ้าของกิจการและธุรกิจเป็นบุคคลคนเดียวกัน หากสินทรัพย์ของกิจการไม่พอชำระหนี้ต้องนำสินทรัพย์ส่วนตัวมาชำระหนี้ทั้งหมด
4. การเสียภาษี กฎหมายถือว่าเจ้าของกิจการและธุรกิจเป็นบุคคลคนเดียวกัน จึงเสียภาษีแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (เสียภาษีโดยถือเอารายได้เป็นเครื่องวัดตามความสามารถของบุคคล)	4. อายุการดำเนินกิจการจะขึ้นอยู่กับเจ้าของกิจการ ถ้าเจ้าของกิจการเสียชีวิต หรือไม่มีความสามารถธุรกิจก็จะสิ้นสุดลงในเวลาอันรวดเร็ว

2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership) เป็นรูปแบบของการประกอบธุรกิจที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และสามารถทำนิติกรรมตามกฎหมายได้ โดยการทำสัญญาด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรที่จะเข้าเป็นหุ้นส่วนกัน ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องลงทุนร่วมกันด้วยเงินหรือแรงงาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งกำไรที่จะได้รับจากการดำเนินกิจการร่วมกัน ห้างหุ้นส่วนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Ordinary Partnership)** เป็นรูปแบบที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องรับผิดชอบในการชำระหนี้สินร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวน ห้างหุ้นส่วนสามัญจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์จะแบ่งกำไรและขาดทุนที่เกิดจากการประกอบธุรกิจนั้น ๆ ในสัดส่วนที่เท่ากันตามจำนวนหุ้น ห้างหุ้นส่วนสามัญแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (จดทะเบียน) เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย หากมีการฟ้องร้องต้องฟ้องร้องห้างหุ้นส่วน เมื่อสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนไม่พอชำระหนี้จึงจะฟ้องร้องจากหุ้นส่วนต่อไป

(2) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (ไม่จดทะเบียน) เป็นห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ที่เป็นหุ้นส่วนกับห้างหุ้นส่วนจะไม่แยกจากกัน เจ้าหนี้สามารถฟ้องร้องบุคคลใดก็ได้

2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership) เป็นรูปแบบห้างหุ้นส่วนที่จะต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จึงมีผลทำให้กิจการนั้นเสมือนเป็นบุคคล และมีสิทธิดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ ผู้เป็นหุ้นส่วนจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ซึ่งรับผิดชอบเพียงจำนวนเงินหรือสินทรัพย์ที่ตนรับว่าจะลงทุนในห้างหุ้นส่วนเท่านั้น

(2) หุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ ผู้เป็นหุ้นส่วนจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ซึ่งรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของห้างหุ้นส่วน

ข้อดี	ข้อเสีย
1. ถ้าหุ้นส่วนแต่ละคนมีความสามารถ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในแต่ละด้านจะทำให้การบริหารธุรกิจสำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยดี	1. ถ้าผู้ถือหุ้นบางคนที่ไม่สุจริตหรือทำการโดยประมาทเลินเล่อจะทำให้ผู้ถือหุ้นคนอื่นเสียหายไปด้วย
2. การจัดหาเงินทุนทำได้ง่ายกว่ากิจการเจ้าของคนเดียว เพราะมีหุ้นส่วนหลายคน ธนาคารหรือสถาบันทางการเงินจึงให้กู้ยืมได้ง่ายกว่า	2. มีความล่าช้าในการตัดสินใจและอาจเกิดความขัดแย้งกันได้ง่าย เนื่องจากมีผู้ถือหุ้นหลายคน
3. จัดตั้งได้ง่ายกว่าการจัดตั้งบริษัทจำกัด เพราะมีข้อจำกัดทางกฎหมายไม่มาก	3. มีหนี้สินไม่จำกัด หากไม่สามารถชำระหนี้ของกิจการได้หมด เจ้าหนี้สามารถเรียกร้องสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้ถือหุ้นแต่ละคนได้
	4. ถอนทุนคืนได้ยาก เพราะมีข้อจำกัดตามข้อตกลงในสัญญาและกฎหมาย

3. บริษัทจำกัด (Corporation) เป็นการประกอบการที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรจากกิจการ ซึ่งจะแบ่งทุนออกเป็นหุ้นที่มีมูลค่าเท่า ๆ กัน หุ้นละเท่า ๆ กัน และมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป โดยผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งไม่ครบตามจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ ปัจจุบันประเทศไทยแบ่งบริษัทจำกัดออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) บริษัทเอกชนจำกัด เป็นบริษัทประเภทหนึ่งซึ่งจัดตั้งด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

2) **บริษัทมหาชนจำกัด** เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสนอขายหุ้นต่อประชาชน ซึ่งถือหุ้นตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ และบริษัทดังกล่าวได้ระบุนามประสงคืเช่นนั้นไว้ใน**หนังสือบริคณห์สนธิ**พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ได้กำหนดลักษณะโครงสร้างของบริษัทมหาชนจำกัดไว้สรุปได้ดังนี้

- (1) จำนวนผู้ถือหุ้น มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป
- (2)ทุนจดทะเบียน ไม่มีการกำหนดจำนวนทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไว้
- (3) มูลค่าหุ้นและการชำระเงินค่าหุ้น หุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดแต่ละหุ้นจะต้องมีมูลค่าเท่ากันและต้องชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มมูลค่าหุ้น
- (4) จำนวนกรรมการ บริษัทต้องมีไม่น้อยกว่า 5 คน และกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีที่อยู่ในประเทศไทย

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของบริษัทจำกัด

ข้อดี	ข้อเสีย
1. การจัดการมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริษัทมักจะใช้ผู้บริหารมืออาชีพและมีระบบการทำงานที่ดีกว่าธุรกิจรูปแบบอื่น ๆ	1. การจัดตั้งยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากมีข้อจำกัดทางกฎหมายและหน่วยงานของรัฐดูแลอย่างเข้มงวด
2. ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบเฉพาะค่าหุ้นที่ตนยังค้างจ่ายแก่บริษัทเท่านั้น ถ้าบริษัทมีหนี้สินใด ๆ ผู้ถือหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบ	2. ไม่สามารถปกปิดความลับของกิจการได้ทั้งหมด เพราะต้องเปิดเผยข้อมูลแก่รัฐตามที่กฎหมายกำหนด
3. โอน ขาย หรือขยายกิจการได้ง่ายเนื่องจากบริษัทจำกัดดูน่าเชื่อถือในกลุ่มของบุคคลและสถาบันทางการเงิน	3. ถ้าฝ่ายบริหารไม่ใช่ผู้ถือหุ้นอาจบริหารงานไม่รอบคอบทำให้ธุรกิจล้มเหลวได้
4. มีความมั่นคงถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าของบริษัท เช่น ผู้ถือหุ้นเสียชีวิตล้มละลาย หรือศาลให้เป็นผู้ไร้ความสามารถ กิจการก็ไม่ต้องล้มเลิกไป	4. ผู้ถือหุ้นต้องเสียภาษีซ้ำซ้อน ทั้งภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4. **สหกรณ์ (Cooperative)** เป็นรูปแบบของธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีคณะบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปที่มีอาชีพ ความต้องการ และความสนใจที่คล้ายคลึงกันร่วมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนถูกต้องตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมอาชีพ การครองชีพของสมาชิกและครอบครัวให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ให้ประโยชน์ทั้งต่อสมาชิกของสหกรณ์และต่อส่วนรวม

ปัจจุบันสหกรณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท (ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 7) ได้แก่

- 1) **สหกรณ์จำกัด** เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนค่าหุ้นที่ยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ
- 2) **สหกรณ์ไม่จำกัด** เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์โดยไม่จำกัด

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของสหกรณ์

ข้อดี	ข้อเสีย
1. กฎหมายให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น ได้รับความยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล	1. สมาชิกที่เป็นผู้ผลิตไม่สามารถตั้งราคาขายผลผลิตของตนเองได้ตามใจชอบ เพราะสหกรณ์จะเป็นผู้กำหนด
2. เป็นการรวมสมาชิกเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	2. หากสมาชิกไม่เข้าใจหลักและวิธีการของสหกรณ์ดีพอ สหกรณ์อาจไม่เจริญเท่าที่ควร
3. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ถูกกว่าธุรกิจรูปแบบอื่น	3. สหกรณ์ขาดแรงจูงใจ คือ ทำอะไรที่น้อยกว่าธุรกิจรูปแบบอื่น
4. สมาชิกได้รับผลประโยชน์ทั่วถึง และถ้าใครทำธุรกิจกับสหกรณ์ไว้มากก็จะได้ผลประโยชน์สูงตามไปด้วย	4. มีทุนจำกัดจึงมีผลต่อการบริหารจัดการ

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน สืบหาธุรกิจชุมชนมาให้มากที่สุด แล้วระบุว่า เป็นธุรกิจประเภทใด
2. สมมุติว่านักเรียนต้องการที่จะประกอบธุรกิจ 1 อย่าง นักเรียนจะเลือกประกอบธุรกิจรูปแบบใด แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ทักษะการจัดการธุรกิจ

การจัดการ คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมธุรกิจในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และระบบสื่อสารให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรืออาจกล่าวได้ว่า การจัดการ คือ ระบบการจัดการของผู้จัดการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาจัดดำเนินการกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์สูงสุด ซึ่งทักษะการจัดการธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการจัดการด้านระบบงาน ทักษะการจัดการด้านระบบคน และกลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ

ทักษะการจัดการ เป็นความพยายามของบุคคลที่จะจัดระบบงาน (ทำงานเป็นรายบุคคล) และจัดระบบคน (ทำงานเป็นกลุ่ม) เพื่อให้ได้ผลงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะการจัดการเป็นวิธีการหรือรูปแบบในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการได้จากการทำงานไว้ล่วงหน้า ไม่ว่างานนั้นจะทำโดยบุคคลเพียงคนเดียวหรือทำร่วมกันหลายคน หลายแผนก เป้าหมายที่ตั้งขึ้นจะต้องเป็นเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเป้าหมายระยะสั้น เป้าหมายระยะยาว หรือเป็นเป้าหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

2. การวิเคราะห์ทรัพยากร เป็นการพิจารณาว่าทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินงานจะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าทรัพยากรใดไม่เพียงพอจะต้องบริหารจัดการทรัพยากรนั้นมาเตรียมไว้ให้พร้อมและเพียงพอ ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมี 4 อย่าง ซึ่งเรียกโดยย่อว่า 4 M มีดังนี้

1) คน (Man) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงาน บางองค์กรอาจเรียกว่า เจ้าหน้าที่ พนักงาน หรือ คนงาน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นผู้ขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย

2) วัสดุ สิ่งของ (Material) หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่นำมาใช้ในการทำงาน รวมถึงสถานที่ปฏิบัติงานด้วย

3) เงิน (Money) บางหน่วยงานเรียกว่า งบประมาณ โดยนำมาใช้ในการจัดซื้อวัสดุ เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในการทำงาน

4) วิธีการ (Method) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการ เช่น การเข้าใจคน การคัดเลือกบุคคลให้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ การจัดสรรงบประมาณ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ดำเนินงานหรือผู้จัดการจำเป็นต้องรู้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เช่น เวลา การตลาด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้จัดการควรคำนึงถึงโดยเฉพาะผู้ที่ทำงานอาชีพธุรกิจ

3. การวางแผนและการกำหนดทรัพยากร เป็นการกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าว่า จะต้องทำอะไร สิ่งใด อย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการวางแผนในการทำงานส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือหัวหน้างานที่จะต้องตัดสินใจ

การกำหนดทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสม จะช่วยให้งานเสร็จทันตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การปฏิบัติตามแผนและการปรับเปลี่ยน เป็นการนำแนวทางปฏิบัติงานที่กำหนดไว้มาดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยให้แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามแผน และมีการควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เมื่อปฏิบัติงานไปได้ระยะหนึ่ง อาจมีการปรับวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัว หรือมีการเสริมแรงจูงใจเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้สำเร็จ แต่ถ้าพบปัญหาในขณะปฏิบัติงาน อาจจะต้องเปลี่ยนแผนที่วางไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหรือข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น

5. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบเพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินผลนั้นสามารถทำได้ทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีข้อบกพร่อง เมื่อทำงานเสร็จสิ้นแล้วก็ประเมินผลอีกครั้งเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของการทำงาน ถ้าประสบผลสำเร็จโดยใช้เวลาน้อยกว่าที่กำหนดไว้แสดงว่ามีการจัดการที่ดี แต่ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จก็ต้องนำข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่พบมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

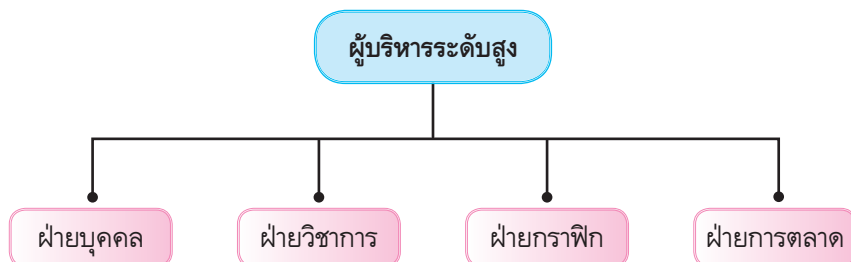
ทักษะการจัดการด้านระบบงาน

การจัดการด้านระบบงาน หมายถึง การจัดองค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการจัดบุคคลและทรัพยากรเพื่อทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยการกำหนดฝ่ายต่าง ๆ ที่จะร่วมมือกันทำงาน ประกอบด้วยภาระงานที่ทำ และการประสานงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

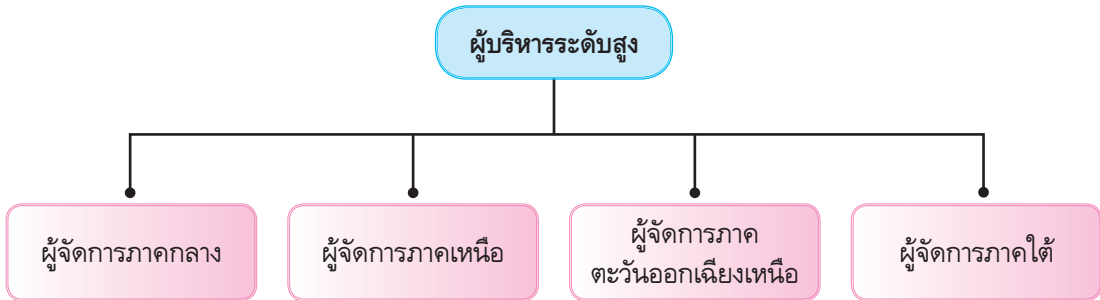
ผังการจัดองค์กร เป็นการแสดงขอบข่ายการแบ่งงาน ซึ่งจะอธิบายเกี่ยวกับตำแหน่งและชื่อผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบในการทำงาน ความสัมพันธ์กันในการบังคับบัญชา และสายการบังคับบัญชาที่แสดงว่าใครขึ้นตรงต่อใคร เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน

โครงสร้างองค์กร หมายถึง การจัดแบ่งงาน ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม รวมทั้งการกำหนดรูปแบบการสื่อสารและการประสานงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบขอบเขตการทำงานของตนเอง ความรับผิดชอบ และอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบโครงสร้างขององค์กรมีดังนี้

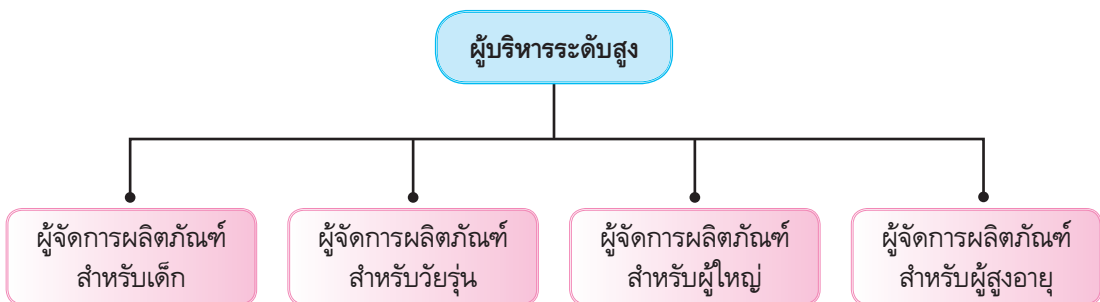
1. การจัดโครงสร้างองค์กรตามหน้าที่ เป็นโครงสร้างตามสายการบังคับบัญชาแบบดั้งเดิม ซึ่งในแต่ละองค์กรจะมีการแยกหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายบุคคล ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกราฟิก ฝ่ายการตลาด เป็นต้น

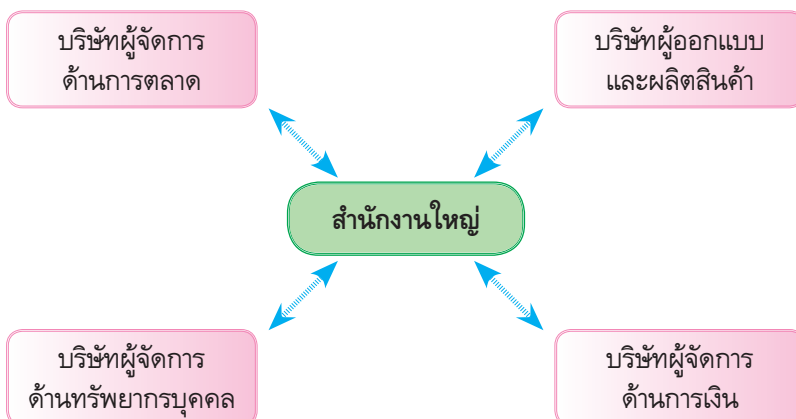
2. การจัดโครงสร้างองค์กรตามเขตภูมิศาสตร์ เป็นการกำหนดรูปแบบองค์กรที่ขยายตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นสถานประกอบการที่เป็นเป้าหมายในการจัดจำหน่ายหรือการให้บริการ การจัดโครงสร้างองค์กรแบบนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นการส่งเสริมการปรับปรุงผล การปฏิบัติงานในเขตต่าง ๆ

3. การจัดโครงสร้างองค์กรแบบเน้นผลิตภัณฑ์ เป็นการกำหนดภาระหน้าที่และโครงสร้าง ขององค์กร โดยแยกประเภทตามชนิดผลิตภัณฑ์

4. การจัดโครงสร้างองค์กรแบบเครือข่าย หมายถึง โครงสร้างองค์กรที่กระจายหน้าที่สำคัญ ออกไปด้วยการตั้งเป็นบริษัทใหม่ขึ้นมา โดยสำนักงานใหญ่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน เฉพาะหน้าที่สำคัญที่กระจายอยู่กับบริษัทในเครือข่ายหรือแม้กระทั่งหน้าที่บางอย่างอาจทำโดยบริษัท อื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริษัทในเครือข่ายแต่มีความชำนาญเฉพาะด้าน โครงสร้างแบบเครือข่าย จึงเป็นวิธีการ ที่ทำให้ธุรกิจขนาดเล็กสามารถขยายตลาดของตนเองได้อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันธุรกิจมีการแข่งขันสูงจึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาระบบงานให้สามารถดำเนินงานได้สะดวกรวดเร็ว มีคุณภาพ และลดต้นทุนในการผลิตให้ต่ำที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

ทักษะการจัดการด้านระบบคน

การจัดการด้านระบบคน เป็นการจัดการทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในองค์กร โดยมีการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ประกอบการควรวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรธุรกิจ ซึ่งมีแนวทางในการจัดการดังนี้

1. **การวางแผนทรัพยากรมนุษย์** หมายถึง การคาดการณ์ความต้องการและตอบสนองความต้องการบุคลากรขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเหมาะสมทั้งในด้านคุณภาพ ปริมาณ และเวลาที่ถูกต้อง โดยองค์กรจะต้องทำแผนการจัดหา การใช้ และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. **การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร** ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) **การวางแผนสรรหา** มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่ การประมาณจำนวนบุคลากร การกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำ และการกำหนดเป้าหมายการสรรหา

2) **การกำหนดกลยุทธ์การสรรหา** มีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งที่ต้องการ คัดเลือกช่องทางการสรรหาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวิธีการติดต่อและให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สมัคร เตรียมและกำหนดผู้ที่ทำการสรรหา

3) **การดำเนินกิจกรรมการสรรหา** เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการสรรหาโดยตรง ได้แก่ การประกาศ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การเยี่ยมสถาบันการศึกษา การติดต่อบุคลากรที่คาดหวัง และการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามจำนวนที่ต้องการ

4) **การประเมินผลการสรรหา** โดยติดตามตรวจสอบการดำเนินการสรรหาว่าได้ดำเนินการไปตามแผนหรือไม่ ผลการสรรหามีประสิทธิภาพหรือไม่ นอกจากนี้ยังควรประเมินค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้ไปสำหรับการสรรหาว่าเหมาะสมเพียงใด คุ่มค่าหรือไม่

3. **การพัฒนาบุคลากร** หมายถึง การทำให้บุคลากรในองค์กรมีความสมบูรณ์และความพร้อมทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่

1) **การพัฒนาด้วยการศึกษาและการพัฒนาตนเอง** โดยผู้ประกอบการให้การสนับสนุนเงินทุนการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) หรือการให้ทุนไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในอาชีพ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

สำหรับการพัฒนาตนเองมีวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การทดลองปฏิบัติแบบลองผิด ลองถูก การคิดสร้างสรรค์สินค้าใหม่ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง

2) **การพัฒนาโดยการฝึกอบรม** เป็นวิธีที่ทำให้บุคลากรสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการด้วยความรวดเร็ว ซึ่งวิธีการฝึกอบรมบุคลากรมีหลายวิธี เช่น

- การฝึกอบรมปฐมนิเทศ (Orientation Training) โดยจัดกิจกรรมอบรมความรู้ ข้อมูลองค์กร และวิธีการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานเข้าใหม่
- การฝึกอบรมโดยวิธีฝึกปฏิบัติงานจริง (On the Job Training) เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันแพร่หลาย เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ เทคนิค และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพของตนเองได้จริง
- การฝึกอบรมที่จัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Programmed Instruction Training) โดยให้ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานจากตำราและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ประกอบการใช้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และการจ่ายค่าตอบแทนตามความสามารถ

ทักษะพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการในที่นี้ หมายถึง ผู้จัดการซึ่งเป็นผู้ที่ผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนธุรกิจให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบผลสำเร็จ การจัดการธุรกิจเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ผู้จัดการนอกจากต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการระบบงาน และจัดระบบคนทำงานแล้ว ยังต้องมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการ 3 ประการ ดังนี้

1) **ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skill)** หมายถึง ความสามารถในการจัดการกระบวนการคิดหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ และตีความข้อมูลที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ฉับไว เข้าใจขอบข่ายของงานอย่างชัดเจน มีความชำนาญในการวางแผน สั่งการ และควบคุม เมื่อพบปัญหาหรือสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนก็สามารถพิจารณาปัญหา แล้วค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะแก้ปัญหานั้นให้ได้ โดยเลือกวิธีการที่ดีที่สุด และตัดสินใจอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังสามารถสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ให้แก่องค์กรได้อีกด้วย

2) **ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Skill)** หมายถึง ความสามารถในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น ความชำนาญในการพูดจูงใจ โน้มน้าว สร้างความรู้สึกเป็นมิตร สร้างสัมพันธภาพที่ดี และสร้างความจงรักภักดีต่อ

ผู้ประกอบการธุรกิจค้าขายจะต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์กับลูกค้า

องค์กรให้เกิดขึ้นกับพนักงาน ลูกจ้าง ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์นี้มีความจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการหรือผู้จัดการทุกระดับ เพราะต้องใช้เพื่อการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลแผนกต่าง ๆ ภายในองค์กร และใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายนอกองค์กรด้วย

3) ทักษะด้านเทคนิคหรือความชำนาญในการปฏิบัติ (Technical Skill) หมายถึง ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคนิคต่าง ๆ สำหรับปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะงานช่างทุกสาขา ซึ่งผู้ประกอบการหรือผู้จัดการควรให้คำแนะนำหรือจัดการฝึกอบรมให้แก่พนักงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 10 คน สมมติว่าเป็นองค์กรธุรกิจที่ผลิตสินค้าหรือบริการ 1 ชนิด แล้วให้แต่ละกลุ่มจัดทำระบบงานขององค์กรตนเอง และจัดทำรายงาน
2. นักเรียนกลุ่มเดิม ร่วมกันจัดระบบคนตามโครงสร้างขององค์กรที่จัดทำขึ้น แล้วนำเสนอผลงาน พร้อมกันเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ซักถามข้อสงสัย

กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ส่วนใหญ่มักมีกลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

1. **คิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบและชัดเจน** เข้าใจจุดอ่อน จุดแข็งของตนเองและคู่แข่ง รู้ว่าสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นนั้นมีข้อเสียและข้อดีอย่างไร ทำการตลาดเหมาะสมหรือไม่ และมีกลยุทธ์ที่จะได้เปรียบคู่แข่งอย่างไร

2. **ลงมือทำทันทีที่มีโอกาส** โดยหาข้อมูลด้านต่าง ๆ ทางการตลาดและความต้องการของผู้บริโภคก่อน เมื่อวิเคราะห์และมองเห็นช่องทางแล้วว่าธุรกิจของตนมีโอกาสทำกำไรในตลาดได้ยอดขายเพิ่มแน่นอน ก็จะไม่ละทิ้งโอกาสที่พบและรีบพัฒนาการตลาดทันทีด้วยการใช้กลยุทธ์ในการตลาด และส่งเสริมการขายและบริการ

3. **เลือกโอกาสที่คุ้มค่าเสมอ** โดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้และโอกาสในการทำตลาดและเลือกไว้เฉพาะโอกาสที่พบว่ามียieldได้มากกว่าหรือคุ้มค่า แล้วจึงพัฒนาสินค้าหรือบริการในธุรกิจของตนก่อนคู่แข่ง แต่หากพบว่าโอกาสนั้นมีผลแค่คุ้มทุนหรือผลได้ไม่คุ้มกับการลงทุน ก็ไม่เลือกโอกาสนั้น ซึ่งการเลือกโอกาสที่คุ้มค่านี้ผู้ประกอบการจะต้องมีความชำนาญและความสามารถในการพยากรณ์ตลาดได้ด้วย

สาระน่ารู้

- ลักษณะที่เป็นโอกาสทางธุรกิจ ได้แก่
- ธุรกิจที่มีตลาดใหญ่และกำลังเติบโต
 - ธุรกิจที่มีคุณค่าต่อลูกค้า/ผู้บริโภค
 - ธุรกิจที่มีความเสี่ยงน้อยและให้กำไรที่ยอมรับได้
 - ธุรกิจที่ขึ้นอยู่กับกระแสความต้องการของตลาด
 - ธุรกิจที่ได้ใช้ศักยภาพ (ทักษะ/ประสบการณ์) ที่มีอยู่แล้ว

4. จัดการด้านการเงินอย่างเคร่งครัด โดยมีการบริหารการเงินให้มีปริมาณเงินทุนที่เพียงพอ อยู่เสมอ ไม่ขาดมือ ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขสถานการณ์ทางการเงินได้อย่างรวดเร็ว

5. จัดทำแผนธุรกิจที่เหมาะสมทันสมัย ทั้งแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ โดยกำหนด ทิศทาง เป้าหมาย กลยุทธ์ รายละเอียดของโครงการย่อยในแผน กิจกรรม และวิธีการปฏิบัติที่ สอดคล้องกัน รวมทั้งมีแผนสำรอง เพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

6. กำหนดเป้าหมายการตลาด โดยศึกษาพฤติกรรม การซื้อและความพึงพอใจในการ เลือกซื้อของผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ แล้วกำหนดเป้าหมาย ตำแหน่งของสินค้า และวิธีการจัดจำหน่าย สินค้าหรือบริการให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

7. พัฒนาสินค้าหรือบริการให้ล้ำหน้าคู่แข่งหนึ่งก้าว โดยนำเสนอสินค้าหรือบริการ ให้ลูกค้าซึ่งเป็นผู้บริโภคเห็นว่า มีคุณภาพดีกว่า สะดวกกว่า ใช้ง่ายกว่า ปลอดภัยกว่า หรือ ประหยัดกว่า และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ธุรกิจมีความก้าวหน้าอยู่เสมอ

8. สร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยรวมกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อให้เกิดความร่วมมือ การช่วยเหลือ สื่อสารความรู้ด้านนวัตกรรมที่ทันสมัย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ ซึ่งจะ ทำให้ได้แนวทางการจัดการที่ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย และเพิ่มรายได้ให้แก่กิจการ

หากในอนาคตนักเรียนต้องการที่จะประกอบธุรกิจก็ควรประเมินตนเองว่า มีคุณลักษณะของ ผู้ประกอบการดังที่กล่าวมาแล้วครบถ้วนหรือไม่ มีลักษณะนิสัย มีความรู้ ความชำนาญ และพร้อม ที่จะประกอบธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหรือไม่ มีมากน้อยเพียงใด และควรเสริมในเรื่องใดอีกบ้าง

แหล่งค้นข้อมูล

1. เจ้าของกิจการ ครูสอนวิชาการจัดการ การบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น การบริหารการผลิต
2. หนังสือ เอกสาร ตำราเกี่ยวกับหลักการจัดการ การบริหารการผลิต การจัดการการผลิตและ การดำเนินงาน
3. ห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาการจัดการ บริหารธุรกิจ
4. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ประเภทและรูปแบบของการประกอบธุรกิจ

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน เลือกสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ในการประกอบธุรกิจ 1 คน เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบธุรกิจ แล้วบันทึก และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. นักเรียนร่วมกันระดมสมองเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ แล้วสรุปเป็นแผนที่ ความคิด

ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน สัมภาษณ์ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง บันทึกผลการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. ครูเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ที่ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ บันทึกความรู้ แล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อหาข้อสรุป
3. นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา
4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน รวบรวมข่าวหรือบทความเกี่ยวกับธุรกิจยอดนิยมของคนทั่วโลก 1 เรื่อง นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันคัดเลือกข่าวหรือบทความไปติดที่ป้ายนิเทศ
5. นักเรียนร่วมกันจัดโต้วาที "ความรู้สำคัญกว่าทักษะในการทำงาน" แล้วร่วมกันสรุปผล

นักเรียนเลือกทำโครงงานจากเรื่องที่กำหนดให้เพียง 1 เรื่อง หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน แล้วเขียนโครงงานตามรูปแบบที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด (ซึ่งอย่างน้อยควรมีหัวข้อ ชื่อโครงงาน อาจารย์ที่ปรึกษา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน และแผนการปฏิบัติงาน) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติก่อนลงมือทำ

เรื่องที่กำหนดให้

1. การวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง
2. การศึกษาผลตอบแทนและสวัสดิการในการประกอบธุรกิจ
3. กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ

หมายเหตุ โครงงานที่เลือกตามความสนใจควรได้รับคำแนะนำและความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนดำเนินการ และประเมินผลโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง หรือกลุ่มเพื่อนในด้านกระบวนการทำงาน รวมทั้งนักเรียนควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปผลก่อนพิจารณาเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. นักเรียนสำรวจความสามารถของตนเองว่าควรประกอบธุรกิจประเภทใด ควรศึกษาต่อด้านใด เพราะเหตุใด แล้วสรุปผล
2. นักเรียนนำทักษะการจัดการมาบริหารจัดการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของคนในครอบครัว เพื่อให้ประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม

คำถามทบทวน

1. การประกอบธุรกิจมีจุดมุ่งหมายสำคัญคืออะไร
2. ลักษณะใดบ้างที่แสดงว่าธุรกิจนั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ยกตัวอย่างประโยชน์ของธุรกิจ 5 ตัวอย่าง
4. “บ้านของมนัสทำเครื่องเบญจรงค์จำหน่าย” บ้านของมนัสทำธุรกิจประเภทใด เพราะอะไร
5. รูปแบบของธุรกิจใดที่ผู้ประกอบการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด
6. ห้างหุ้นส่วนมีลักษณะการดำเนินการเหมือนกันหรือแตกต่างกับบริษัทจำกัดอย่างไร
7. หลักการสำคัญที่สุดของทักษะการจัดการคืออะไร
8. จงอธิบายโครงสร้างขององค์กรแบบเครือข่ายมาพอเข้าใจ
9. การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญต่อองค์กรอย่างไร
10. การจะเป็นผู้ประกอบการจะต้องเตรียมความพร้อมด้านใดบ้าง